

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Організація та управління в природоохоронній діяльності

Шифр та назва спеціальності
101 – Екологія

Інститут
ННІ Механічної інженерії і транспорту

Освітня програма
Інженерна екологія

Кафедра
Хімічна техніка та промислова екологія (154)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Обов'язкова, спеціальна (фахова)

Семестр
6

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Самойленко Наталія Миколаївна

Nataliia.Samoilenko@khpi.edu.ua

К.т.н., професор

Авторка та співавторка понад 200 наукових та методичних публікацій. Курси: «Організація та управління в природоохоронній діяльності», «Управління техногенною та екологічною безпекою», «Системи технологій та промислова екологія», «Обладнання захисту біосфери», «Технологія знешкодження та утилізації компонентів газових викидів» та ін.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Філенко Олеся Миколаївна

Olesia.Filenko@khpi.edu.ua

К.т.н., доцент, доцент

Досвід роботи – 20 років. Автор та співавтор понад 50 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний лектор з дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка», «Ландшафтна екологія», «Екологічний контроль та аудит, управління екологічними ризиками», «Екологічний менеджмент», «Екоінновації в створенні нових технологій»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на оволодіння базових знань, принципів і методів щодо організації та управління природоохоронною діяльністю та розвиток у студентів навичок практичного використання складових екологічного управління, а також здатності до участі в управлінні природоохоронними діями та ефективного впровадження природоохоронних заходів і проектів. Курс передбачає формування загальних знань щодо державного екологічного управління та спеціальних знань з корпоративного екологічного управління з урахуванням сучасних вимог до природоохоронної діяльності.

Мета та цілі дисципліни

Надання майбутнім фахівцям знань щодо основних принципів та складових організації і системи управління природоохоронною діяльністю на різних рівнях її проведення в Україні, а також здатності до участі в управлінні природоохоронними діями та екологічними проектами

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Індивідуальне завдання у формі реферату. Підсумковий контроль – екзамен.

Компетентності

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК-9. Здатність працювати в команді

ЗК-10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК-1. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК-2. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.

СК-6. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління.

СК-8. Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.

СК-9. Здатність до участі в розробці системи управління та поведження з відходами виробництва та споживання.

СК-13. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

Результати навчання

РН-1. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

РН-4. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

РН-17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

РН-18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

РН-19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

РН-23. Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проектів.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 годин (3 кредити ECTS): лекції – 24 год, практичні заняття – 12 год, самостійна робота – 54 год

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з дисципліни «Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться в системі зворотного зв'язку зі студентами з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях передбачаються інформаційні і аналітичні завдання, ситуаційні задачі та ігрові методи, що дозволяють моделювати професійну діяльність.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Сутність природоохоронної діяльності та природоохоронних заходів.

Особливості визначення охорони навколишнього середовища та природоохоронної діяльності. Види діяльності, що належать до природоохоронних заходів.

Тема 2. Організаційне забезпечення управління природоохоронною діяльністю.

Організація та її елементи. Екологічні аспекти системи технологій організації. Загальні уявлення про управління. Організаційна діяльність як функція управління.

Тема 3. Принципи, методи та функції управління природоохоронною діяльністю.

Принципи та методи екологічного управління. Класифікація функцій управління. Характеристика загальних та спеціальних функцій управління у природоохоронній сфері.

Тема 4. Екологічна політика як важлива складова управління природоохоронною діяльністю.

Ключова роль екологічної політики в управлінні природоохоронною діяльністю. Стратегія екологічної політики України до 2030 року. Регіональна та корпоративна екологічна політика.

Тема 5. Система державного екологічного управління в Україні.

Рівні державного екологічного управління. Органи загальнодержавного та спеціального державного управління у природоохоронній сфері. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.

Тема 6. Екологічні плани та програми охорони довкілля.

Особливості планів та програм охорони навколишнього середовища. Розробка екологічних планів та програм повоєнного відновлення України.

Тема 7. Корпоративне екологічне управління

Система корпоративного екологічного управління. Організаційна структура корпоративного екологічного управління.

Тема 8. Міжнародне співробітництво у галузі охорони довкілля

Євроінтеграція у природоохоронній галузі. Міжнародні екологічні організації.

Тема 9. Громадське екологічне управління.

Правова основа та форми участі громадськості в управлінні охороною довкілля. Діяльність громадських екологічних організацій та їх природоохоронні проекти.

Теми практичних занять

Тема 1. Управління природоохоронною діяльністю та її організаційне забезпечення.

Тема 2. Екологічна політика як складова управління природоохоронною діяльністю.

Тема 3. Екологічні плани та програми охорони навколишнього середовища.

Тема 4. Корпоративне екологічне управління.

Тема 5. Організаційна структура корпоративного екологічного управління.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені

Самостійна робота

Дисципліна передбачає виконання реферату на актуальні питання щодо організації та управління в природоохоронній діяльності в Україні. Реферат має практичну спрямованість та розширює знання, набуті у процесі вивчення дисципліни. Для самостійного вивчення певних тем курсу студентам рекомендуються додаткові інформаційні ресурси.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: закон України від 28.02.2019 р. № 2697 – VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2019. № 16.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>

2. Самойленко Н.М., Райко Д.В., Аверченко В.І. Організація та управління в природоохоронній діяльності: навч. посіб. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. 174 с.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/37572>

3. Сапко О. Ю. Система екологічного управління: конспект лекцій. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2020. 103 с. <http://surl.li/plkaw>

4. Методичні вказівки до виконання індивідуального завдання з курсу «Організація та управління в природоохоронній діяльності» для студентів спеціальностей 101 «Екологія» та 183 «Технології захисту навколишнього середовища» усіх форм навчання /уклад.: Н. М. Самойленко, О.М.Філенко, А.О. Баранова. Харків: НТУ «ХПІ», 2022. 10 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/72733>.

Додаткова література

1.План відновлення України. Відбудова чистого та захищеного середовища URL:

<https://recovery.gov.ua/project/program/re-build-clean-and-safe-environment>

2. Конспект лекцій з дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 101 «Екологія» / Укл.: Караван Н.А., Присвітла О.В., Кам'янське, ДДТУ, 2019. 74 с.

3. Системи екологічного управління: сучасні тенденції та міжнародні стандарти: посібник / С.В. Берзіна, І.І. Ярьєцьковська та ін. К: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 134 с.

4.Методичні вказівки до практичних занять та індивідуальних завдань з курсу «Організація та управління у природоохоронній діяльності» для студентів спеціальності 101 Екологія усіх форм навчання/ Уклад.: Самойленко Н. М, Аверченко В.І. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. 37 с.

5 .Environmental Management System Manual. Bs En ISO: 14001 2015. Version 1. Saladworks, Oak Spinney Park, Leicester, LE3 3AW. 2019. 58 p. https://consult.environment-agency.gov.uk/psc/le3-3jz-samworth-brothers-limited/supporting_documents/Environmental%20Management%20System%20Manual.pdf

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді екзамену (40%) та поточного оцінювання (60%).

Екзамен: письмове завдання та усна відповідь.

Поточне оцінювання: практичні заняття – 20%, тести і реферат (по 20%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

31.08.2023 р.

Завідувач кафедри
Олексій ШЕСТОПАЛОВ

31.08.2023 р.

Гарант ОП
Олеся ФІЛЕНКО